

Anonymiseret version

Oversættelse

C-372/22 – 1

Sag C-372/22

Anmodning om præjudiciel afgørelse

Dato for indlevering:

9. juni 2022

Forelæggende ret:

Tribunal d'arrondissement (Luxembourg)

Afgørelse af:

8. juni 2022

Sagsøger:

CM

Sagsøgt:

DN

[Udelades] *Dom* [udelades] af 8. juni 2022

[Udelades]

M e l l e m:

[udelades] **CM**, født [udelades] [i] 1979 i [udelades] (Frankrig), bosat i [udelades] Luxembourg, [udelades],

sagsøger [udelades],

[udelades] o g:

[udelades] **DN**, født [udelades] [i] 1978 i [udelades] (Frankrig), bosat i [udelades] (Frankrig), [udelades],

sagsøgt [udelades],

DA

[Udelades]

RETSFORHANDLINGERNE

Under henvisning til dom [udelades] af 1. december 2020, hvorved sagen blev udsat, indtil dommeren i familieretlige sager ved Tribunal judiciaire de Nanterre (retten i første instans i Nanterre, Frankrig) havde taget stilling til sin internationale stedlige kompetence [udelades].

[Udelades]

Sagens genstand og de videre forhandlinger

[Udelades] [D]ommeren i familieretlige sager berammede et retsmøde den 11. maj 2022 med henblik på mundtlig forhandling vedrørende spørgsmålene om litispændens og international stedlig kompetence.

[Udelades] CM har nedlagt påstand om, at det fastslås, at den forelæggende ret har international stedlig kompetence i medfør af artikel 9, stk. 1, i Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 af 27. november 2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar (herefter »forordning nr. 2201/2003«), for så vidt som det tidsmæssige kompetencekriterium, der er fastsat i den nævnte artikel, er baseret på den lovlige flytning, og det ikke har nogen betydning, hvornår dommen er afsagt; eftersom tidspunktet for flytningen i dommen [udelades] af 12. juni 2020 [udelades] [blev] fastsat til den 30. august 2020, [udelades] [havde han] ret til at indbringe sagen for den luxembourgske dommer i familieretlige sager indtil den 30. november 2020. Henset til de retsafgørelser, der er truffet i Frankrig, foreligger der ikke længere litispændens i henhold til artikel 19 i forordning nr. 2201/2003. I forhold til den nævnte forordnings artikel 15 er det artikel 9, stk. 1, der først og fremmest finder anvendelse, da der henvises udtrykkeligt til denne artikel i artikel 8. Betingelserne i artikel 15, stk. 1, er desuden kumulative og ikke opfyldt i det foreliggende tilfælde, eftersom dommeren i familieretlige sager ved den forelæggende ret er bedst egnet til at behandle sagen på grund af sit kendskab til børnene og de faktiske omstændigheder i sagen. Da den franske dommer har erklæret sig inkompetent, vil anvendelsen af artikel 15 i det foreliggende tilfælde resultere i en form for retsnægtelse.

[Udelades] DN er enig i, at der henset til de franske retsafgørelser ikke længere foreligger litispændens. Hun har til gengæld anført, at artikel 15 i forordning nr. 2201/2003 bør anvendes i det foreliggende tilfælde, og har formelt erklæret, at hun er indforstået med en henvisning som krævet i den nævnte artikels stk. 2, in fine. Hun har gjort gældende, at alle de relevante kriterier, der er fastsat i artikel 15, stk. 3, er opfyldt i det foreliggende tilfælde, og at de franske domstole derfor vil være bedre egnede til at påkende sagen end de luxembourgske domstole.

De faktiske omstændigheder og sagens baggrund

Ved dom [udelades] af 12. juni 2020 bestemte dommeren i familieretlige sager følgende efter anmodning fra de mindreårige fællesbørn [udelades] AF og [udelades] BG:

»[...] den lovlige bopæl og det sædvanlige opholdssted for de mindreårige fællesbørn [udelades] AF, født [udelades] [i] 2009, og [udelades] BG, født [udelades] [i] 2010, fastsættes hos [udelades] DN med virkning fra den 31. august 2020,

[udelades] CM har ret til samvær med de mindreårige fællesbørn [udelades] AF og [udelades] BG [udelades] på følgende vilkår med virkning fra den 31. august 2020, medmindre parterne når til enighed om en bedre aftale:

[Udelades] [vilkår for udøvelse af samværsret]

Denne dom har fået retskraft [udelades].

Der gøres opmærksom på, at dommeren i familieretlige sager ved den forelæggende ret i den foreliggende sag ved dom [udelades] af 1. december 2020 har udsat sagen i henhold til artikel 19 i forordning nr. 2201/2003 og artikel 12 i Rådets forordning (EF) nr. 4/2009 af 18. december 2008 om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser og samarbejde vedrørende underholdspligt, indtil dommeren i familieretlige sager ved Tribunal judiciaire de Nanterre (retten i første instans i Nanterre, Frankrig) har taget stilling til sin internationale stedlige kompetence [udelades].

Ved dom af 17. september 2021 fastslog dommeren i familieretlige sager ved Tribunal judiciaire de Nanterre (retten i første instans i Nanterre, Frankrig) følgende i medfør af artikel 8 og 9 i forordning nr. 2201/2003:

»[...]– at CM den 14. oktober 2020, dvs. inden for tre måneder efter de mindreårige børns lovlige flytning, [udelades] anlagde søgsmål ved Tribunal d'arrondissement de Luxembourg (kredsdomstolen i Luxembourg) med påstand om ændring af vilkårene for samværsretten [udelades]

– at det ikke fremgår, at [udelades] CM har erklæret sig indforstået med de franske domstoles kompetence.

Henset til ovennævnte tekster har Tribunal judiciaire de Nanterre (retten i første instans i Nanterre) ikke stedlig kompetence.

[Udelades]«

Cour d'appel de Versailles (appeldomstolen i Versailles, Frankrig) har ved dom af 3. marts 2022 erklæret sig *»inkompetent i den [appelsag], der er anlagt af [udelades] DN [udelades]«*.

[Udelades]

Begrundelsen for afgørelsen

Der henvises i dommen [udelades] af 12. juni 2020 til:

- dels følgende begrundelse for, at ændringen af den lovlige bopæl og det sædvanlige opholdssted sker med senere virkning, baseret på hensynet til børnene [udelades] AF og [udelades] BG: *»for at børnene kan afslutte deres skoleår i Luxembourg og for at gribe mindst muligt ind i eventuelle eksisterende sommerferieplaner, bestemmes det, at denne ændring finder sted med virkning fra den 31. august 2020, dvs. dagen før starten af det nye skoleår i [udeladelse] (Frankrig)«*

1 [Udelades]

2 Som følge af den senere virkning indleverede CM sin stævning [udelades] til den forelæggende ret den 14. oktober 2020, dvs. seks dage efter den stævning, som [udelades] DN havde indleveret i Nanterre (Frankrig), hvilket ganske vist var mindre end tre måneder efter børnenes *faktiske* flytning, som fandt sted den 30. august 2020, men mere end fire måneder efter afsigelsen af dommen [udelades] af 12. juni 2020, som senere er blevet endelig, og hvorved denne flytning blev *besluttet* [udelades].

Den Europæiske Unions Domstol (EU-Domstolen) har med hensyn til artikel 15 i forordning nr. 2201/2003 fastslået følgende:

- *»Artikel 15, stk. 1, i forordning nr. 2201/2003 skal fortolkes således: For at den kompetente ret i en medlemsstat skal kunne lægge til grund, at en ret i en anden medlemsstat, som barnet har en særlig tilknytning til, er bedre egnet, skal den sikre sig, at henvisningen af sagen til en sådan ret kan tilføre en reel og konkret merværdi ved behandlingen af denne sag, henset bl.a. til de procesregler, der finder anvendelse i denne anden medlemsstat. For at den kompetente ret i en medlemsstat skal kunne lægge til grund, at en sådan henvisning tjener barnets bedste, skal den bl.a. sikre sig, at den nævnte henvisning ikke risikerer at have en skadelig virkning på barnets situation« (EU-domstolens dom af 27.10.2016, sag C-428/15).*
- *»Artikel 15 i Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 af 27. november 2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældres ansvar og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1347/2000 skal fortolkes således, at den ikke finder anvendelse på en situation som den i hovedsagen omhandlede, hvor de to retter, ved hvilke der er anlagt sag, er kompetente til at påkende sagens realitet i medfør af*

henholdsvis forordningens artikel 12 og 8« (EU-Domstolens dom af 4.10.2018, sag C-478/17).

I det foreliggende tilfælde er alle fire relevante kriterier (det femte vedrørende »foranstaltninger til beskyttelse af barnet« finder ikke anvendelse), der er fastsat i artikel 15, stk. 3, i forordning nr. 2201/2003 med hensyn til forekomsten af en særlig tilknytning, selv om de er angivet som alternativer, opfyldt for så vidt angår [udelades] AF og [udelades] BG:

- a) det er åbenbart, at børnene siden flytningen den 31. august 2020 har fået deres sædvanlige opholdssted i Frankrig
- b) børnene havde tidligere deres sædvanlige opholdssted i Frankrig, idet det i denne forbindelse fremgår af dommen [udelades] af 21. januar 2019 vedrørende de samme parter, at »de to parter stammer fra Paris-området, hvor familien boede, indtil den flyttede til Luxembourg, hvilket for [udelades] CM's vedkommende skete den 1. juli 2015 og for [udelades] DN's vedkommende [udelades] [i] slutningen af august 2015«
- c) begge børn har fransk statsborgerskab
- d) deres mor, [udelades] DN, har sit sædvanlige opholdssted i Frankrig.

På grundlag af de faktiske omstændigheder i sagen henviser dommeren i familieretlige sager ved den forelæggende ret i øvrigt til, at enhver bevisoptagelse, som sandsynligvis vil være nødvendig, henset til børnenes alder og den omstændighed, at dommen [udelades] af 12. juni 2020 blev afsagt for to år siden, enten vil kræve, at der gøres anvendelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2020/1783 af 25. november 2020 om samarbejde mellem medlemsstaternes retter om bevisoptagelse på det civil- og handelsretlige område (som finder anvendelse fra den 1.7.2022), eller vil skabe vanskeligheder på grund af den geografiske afstand (f.eks. i forbindelse med en høring af mindreårige i henhold til artikel 388-1 i code civil (den civile lovbog)). Såfremt CM's søgsmål [udelades] vedrørende vilkårene for hans samværsret antages til realitetsbehandling, vil den franske dommer i familieretlige sager endelig være bedst egnet til at bedømme den faktiske situation for børnene, der har haft sædvanligt opholdssted på fransk område siden den 30. august 2020, og til i givet fald at fastsætte de relevante vilkår baseret på de sociale rammer og de konkrete muligheder, der foreligger. Der er således tale om en »reel og konkret merværdi« som nævnt i EU-Domstolens ovennævnte dom af 27. oktober 2016.

Med henblik på at erklære sig stedligt inkompetent fastslog dommeren i familieretlige sager ved Tribunal judiciaire de Nanterre (retten i første instans i Nanterre, Frankrig) implicit, men nødvendigvis, at artikel 9, stk. 1, i forordning nr. 2201/2003, der gælder »uanset artikel 8« i samme forordning, fandt anvendelse i stedet for den nævnte artikel [udelades] [8, der omhandler en]

principiel kompetence [udelades], som ifølge EU-Domstolens dom af 4. oktober 2018 er til hinder for anvendelsen af artikel 15, der gælder »undtagelsesvis [...]«.

Under de anførte omstændigheder er det det i det foreliggende tilfælde, for at der kan tages stilling til parternes anbringender og træffes afgørelse om den internationale stedlige kompetence, nødvendigt at belyse forholdet mellem artikel 9, stk. 1, i forordning nr. 2201/2003 og samme forordnings artikel 8 og 15. Det skal endvidere sikres, at bestemmelserne om anden kompetence i artikel 9, stk. 1, i forordning nr. 2201/2003 ikke i praksis og ved en bred fortolkning kan danne afsæt for rent taktiske retslige betragtninger (bl.a. ved udnyttelse af procesfrister og gældende procesforudsætninger, som varierer fra medlemsstat til medlemsstat; jf. kriteriet om ad hoc-kompetence, der er fastsat i artikel 3, litra d), i Rådets forordning (EF) nr. 4/2009 af 18. december 2008 om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser og samarbejde vedrørende underholdspligt – som i det foreliggende tilfælde er det eneste, der gør det muligt at placere den internationale stedlige kompetence på området hos den luxembourgske dommer i familieretlige sager).

Sagen skal derfor udsættes, og Den Europæiske Unions Domstol forelægges de spørgsmål, der er gengivet i denne doms konklusion [udelades].

PÅ GRUNDLAG AF DISSE PRÆMISSER:

[Udelades] udsættes sagen og Den Europæiske Unions Domstol forelægges følgende præjudicielle spørgsmål:

- I. Finder artikel 9, stk. 1, i Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 af 27. november 2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabsager og i sager vedrørende forældreansvar anvendelse:
 - a) på en anmodning om ændring af en samværsret som omhandlet i den nævnte forordnings artikel 2, nr. 10), der fremsættes af indehaveren af den nævnte samværsret i henhold til en retsafgørelse, som får virkning senere af hensyn til børnenes bedste, men er endelig og har fået retskraft, og som er vedtaget i den medlemsstat, hvor børnene tidligere havde deres sædvanlige opholdssted, mere end fire måneder før anmodningen blev indgivet, i medfør af artikel 9, stk. 1
 - b) i stedet for den principielle kompetence, der er fastsat ved den nævnte forordnings artikel 8

selv om det præciseres i 12. betragtning til den nævnte forordning, at »[d]e kompetenceregler, der fastsættes i denne forordning for sager vedrørende forældreansvar, er udformet under hensyntagen til barnets bedste og bygger navnlig på kriteriet om nærhed[; d]ette betyder, at kompetencen først og fremmest bør tilfalde retterne i den medlemsstat, hvor barnet har sit

sædvanlige opholdssted, undtagen i visse situationer, hvor barnets opholdssted ændres [...]«?

II. Såfremt det første spørgsmål besvares bekræftende, er den således foreliggende kompetence i henhold til artikel 9, stk. 1, i Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 af 27. november 2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar, som gælder »uanset artikel 8« i den nævnte forordning, da til hinder for anvendelsen af samme forordnings artikel 15, som gælder »undtagelsesvis[t]«, og »såfremt dette er til barnets bedste«?

[Udelades]

ARBEJDSDOKUMENT